

Autor: Ettore Vernier

Předmluva autora ke stati Italská sociální republika: k problematice třetí cesty II. 1)

V posledních letech, poté co se stalo stále zřejmějším, že ani kapitalismus ani komunismus nejsou s to opanovat hluboko sahající ekonomickou, politickou a morální krizi, která je přechasto bagatelizována pouze jako krize růstu, se zintenzivnila – inspirována Pražským jarem 1968 a populistickým Perónovým socialismem – diskuse o koncepci třetí cesty. Určujícím znakem třetí cesty přitom je, že se „liší jak od cesty tradičně-kapitalistické (jakákoli iniciativa vychází ze soukromého kapitálu a zahraničních investic při striktním zachování stávajícího sociopolitického rámce), tak i od forsírované industrializace komunistické observance (jakákoli iniciativa vychází ze stranické byrokracie za použití předsocialistických pracovních a kontrolních metod, upřednostňování nové vrstvy specialistů a vyloučení politických i sociálních svobod).“ 2)

Takový alternativní model musí ortodoxní komunistickou i kapitalistickou formu vlády demaskovat jako založenou na v podstatě stejných základních hodnotách: „Identické je materialistické nazírání života, na kterém jsou obě (ideologie) založeny, kvalitativně identické jsou i oba ideály, u obou jsou premisy vázány na systém, jehož centrum je tvořeno technikou, vědou, produkcí a rentabilitou.“ 3) Dále je stejné jejich technomorfní myšlení, víra v techniku jako materialistické náboženství: „Technika je věčná a nepomíjivá jako Bůh otec; spasí lidstvo jako Syn; osvítí nás jako Duch svatý. A její uctívači jsou novodobí filistři pokroku, od Lamettrieho až k Leninovi.“ 4) Shodná je nakonec i víra v pseudodemokratickou doktrínu behaviorismu: „...kapitalistickému velkovýrobci stejně jako sovětskému funkcionáři musí stejnou měrou záležet na tom, aby člověka kondicionoval pokud možno k uniformnímu, dokonale submisivnímu poddanému.“ 5)

Vezmou-li se tyto premisy za základ, pak i Dubčekův model nemůže být pro autonomní třetí cestu pokládán za příkladný, protože se příliš úzce opíral o marxismus. 6) Autonomní třetí cesta se vyznačuje spíše tím, že se stát neidentifikuje s ekonomickým systémem, nýbrž že tohoto systému používá ku prospěchu národa: **„Skutečný protiklad tedy není mezi komunismem a kapitalismem, ale mezi systémem, v němž je ekonomie suverénní... a systémem, v němž je podřízena mimoekonomickým faktorům v rámci mnohem obsáhlejšího a úplnějšího řádu, který lidskému životu propůjčuje hlubší smysl...“** 7)

Jeden pozoruhodný a soudobou historiografií dosud jen macešsky pojednaný pokus vypracovat autonomní třetí cestu představuje Italská sociální republika (RSI – *Repubblica Sociale Italiana*), jejíž historie zde má být stručně nastíněna. Republika – založená roku 1943 za nepříznivých okolností v již prohrané válce – sebou přinesla „dalekosáhlou revoluci, jednu z nejdalekosáhlejších, kterou náš starý kontinent kdy zažil“ 8) a neztroskotala na strukturálních nedostacích, nýbrž zanikla, bojující, v agonii Evropy roku 1945.

Poznámky:

1) Stať téhož autora „Falanga: k problematice třetí cesty I.“; vyšla (bez pořadového čísla) coby 7. sv. Knihovny Národní myšlenky v překladu a doplnění Karla Velikého v r. 2008. Spolu s třetí, v češtině doposud nepublikovanou, statí „k problematice třetí cesty“, věnované rumunské Železné gardě, tvoří volnou trilogii.

2) H.F.C. Mansilla (ed.): *Probleme des Dritten Weges*. Mexiko. Argentinien. Bolivien. Tansania, Peru, Darmstadt/Neuwied 1974, str. 230.

3) Julius Evola: *Gli uomini e le rovine*, Řím 2. vyd. 1967, str. 92; v něm. vyd. *Menschen inmitten von Ruinen*, Hohenrain 1991, str. 218.

4) Oswald Spengler: *Der Mensch und die Technik*, Mnichov 1971, str. 49; v českém vyd. *Člověk a technika*, Neklan 1997, str. 45-46.

5) Konrad Lorenz: *Die acht Todsünden der zivilisierten Menschheit*, Mnichov 2 vyd. 1973, str. 94; v českém vyd. *Osm smrtelných hříchů*, Edice Reprint 2000, str. 81.

6) Pozn. překl.: Koncepci čs. ekonomické reformy 60. let rozpracoval ex-marxista Ota Šik v knize *Der Dritte Weg* (Třetí cesta), která vyšla v roce 1972 v Hamburku a postupně byla přeložena do francouzštiny, srbochorvatštiny a dalších jazyků.

7) Julius Evola cit. dílo, str. 95, resp. 221. Pozn. překl.: Evola v celé kapitole (Práce a démonie ekonomiky) užívá místo pojmu komunismus pojem marxismus. V naprostém rozporu s ideologií RSI nebo nacionálně-socialistického Německa také odmítl adorování práce typické pro 20. století, ale s kořeny v křesťanském reformismu raného novověku (protestantismus a četné jeho národní varianty).

8) Georges Roux: *Der Mann des Schicksals. Benito Mussolini 20 Jahre später*, Vídeň-Mnichov, b.d., str. 389.

Obě publikace – *Falanga* a *Republika Saló* – lze objednat na stránkách o.s. Národní myšlenka.